ЛІСОВИЙ ВІСНИК

№3 (90) '19
травень-червень
www.lisvisnyk.com.ua

ІЗ ДОЩУ У СПЕКУ...

(СТОР. 36)

ВПЛИВ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ВЛАДИ ГАЛИЧИНИ СЕРЕДИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ. НА МИСЛИВСЬКЕ ТА РИБАЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Митні пломби Австро-Угорщини та Польщі

Органи державної влади Галичини та Австро-Угорської імперії здійснювали публічне управління умовами торгівлі дичиною та рибою з іншими країнами. Головним регулювальним механізмом зовнішньоекономічних відносин була сплата мита під час експортно-імпортних торговельних операцій. Як показує аналіз правового забезпечення торгівлі дичиною та рибою, держава через митні платежі здійснювала наповнення бюджету.

Тогочасна статистика свідчить, що в період з 1884 до 1908 р. Австро-Угорщина імпортувала дичину на суму 1 701 082 крони, тоді як експортувала на суму 73 090 307 крон, тобто експорт дичини переважав імпорт. Найбільше її імпортували до Австро-Угорщини з Німеччини (54,82%), Росії (23,14%) та Італії (16,06%). Найбільший експорт дичини з Австро-Угорщини відбувався до Німеччини (42,3%), Швейцарії (21,5%) та Франції (20,8%). Загалом за період з 1884 до 1908 р. імпорт дичини складав лише 2,3% від експорту. У цей же час спостерігалося збільшення частки імпорту до експорту дичини від 0,8% у 1884-1888 рр. до 3,8% у 1904-1908 рр. (Детальніше в таблиці).

Експорт-імпорт дичини Австро-Угорщиною (1884-1908 рр.)

Роки	**Імпорт дичини** (в кронах)	**Експорт дичини** (в кронах)	**Співвідношення імпорту до експорту** (у %)
1884-1888	72180	8192350	0,8
1889-1893	196565	15650034	1,2
1894-1898	420122	18823250	2,2
1899-1903	448268	15641809	2,8
1904-1908	563946	14782864	3,8
Всього	**1701082**	**73090307**	**2,3**

Зокрема у 1896 р. вартість імпортованої мисливської продукції з Ав-

стро-Угорщини складала 124 646 золотих, а експорту – 4 027 420 золотих. Точної статистики про те, яку роль в імпорті та експорті дичини відігравала Галичина, немає, але з історичних джерел відомо, що звідси до Відня поставляли значну кількість кабанів, козуль, оленів, зайців. Відень для Галичини був найбільшим споживачем її мисливської продукції.

Визначальним для експортно-імпортних операцій було нормативно-правове забезпечення. Зокрема у Законі Австрії «Про мито» (1868 р.) визначалося, що за імпорт одного центнера риби слід було сплатити 1,5 золотих, таку ж суму потрібно було сплатити за одну корову. Не обкладалися митом телята, свині, коні, дичина. У Законі «Про ввізний митний тариф Австро-Угорщини» від 25 травня 1882 року ставка сплати мита за імпорт 100 кг риби, раків та слимаків становила 1 золотий, тоді як за 100 кг битого м'яса сплачували 6 золотих, за одного бика – 4 золоті, корову – 3 золоті, вівцю – 0,5 золотих, свиню – 3 золоті.

Австрійський закон від 13 лютого 1906 р. «Про встановлення розміру мита» визначав ставку мита для всіх країн Австро-Угорської імперії. Зокрема за імпорт 100 кг риби або раків потрібно було сплатити 10 крон. Не обкладалася митом жива дичина – копитні й пернаті. За 100 кг битих пернатих накладали мито – 25 крон, а за 100 кг живих – 8 крон. За 100 кг битої дичини потрібно було сплатити 20 крон.

Тогочасний дослідник торгівлі дичиною С. Павлік вказував, що одна з причин подорожчання м'яса дичини у Відні полягала в правилах експорту, відповідно до яких було встановлено досить високе мито. У Німеччині це мито було меншим, і дичину туди було легше постачати. Також через несприятливу фіскальну політику багато мисливської продукції проходило повз ринок. Так, розмір податку за оленя великого чи малого був однаковим, тому на Львівський ринок потрапляли старі особини, тоді як молодих відправляли на Віденський ринок, де ціни були вищими. Я. Дерезіньский вказував, що живу дичину найлегше було експортувати до Італії, бо за неї не потрібно було сплачувати мито, а італійські торговельні компанії закуповували її безпосередньо на кордоні, після чого швидкими поїздами протягом 24 годин доставляли в найвіддаленіші місця країни.

Важливе значення в зовнішньо-торговельних операціях мала торгівля рибою. Найбільше її до Австро-Угорської імперії ввозили з Росії. В основному це була свіжа риба. Зокрема у 1896 р. до Австро-Угорської імперії з Росії ввезено риби на суму 988725 золотих, до Румунії – 383175 золотих, Німеччини – 277865 золотих, Італії – 174450 золотих. Основними постачальниками морської риби до Австро-Угорщини були Німеччина, яка у 1896 р. поставила товару на суму 913560 золотих, та Італія – на суму 358740 золотих. Найбільше оселедця постачали Англія, Німеччина, Норвегія, Швеція і Нідерланди, тріски – Норвегія, Німеччина, Нідерланди та Італія, інших видів риби – Англія, Норвегія, Росія, Румунія, Німеччина. Найбільшим постачальником ікри була Росія.

Для захисту своїх внутрішніх ринків держави застосовували механізми державного регулювання ринку риби. Кожна держава, яка сама виробляла надлишкову продукцію, захищала свої ринки митом від ввезення з інших країн. Так, Німеччина, яка славилася виловом риби з морів та виготовленням оселедців, щоб захистити внутрішній ринок рибної продукції, ввела у 1901 році мито на ввезення до Німеччини з Австро-Угорської імперії живих коропів у розмірі 15 марок за центнер риби. Таку звістку експортери риби сприйняли з незадоволенням і зазначали, що такі дії Німеччини спрямовані на знищення рибної галузі Австрії. Більше того, журнал «Окульник» – орган Краківського рибальського товариства – розповідав про інформаційну війну, що вибухнула в Німеччині: «Багато фахових журналів, що виходять у Німеччині, подають фальшиву інформацію про те, що в Галичині розповсюджене інфекційне захворювання коропа і ввезення його до Німеччини є небезпечним».

Крім високого ввізного мита, запровадженого Німеччиною на рибну продукцію, надзвичайно довгою і забюрократизованою стала процедура проходження митного оформлення, що спричиняло псування риби, яку ветеринарні лікарі бракували і взагалі не пропускали через кордон. Більше того, Німеччина зобов'язала своє консульство у Львові проводити ветеринарну експертизу риби та раків, яких експортували з Галичини.

Галицькі рибалки шукали вихід з цієї ситуації, переорієнтовуючи продаж риби в інші країни. Лунали пропозиції спорудити за кошт держави консервний завод з переробки риби, оскільки консервна продукція, яку ввозили з Істрії (Хорватії), мала добрий попит, наприклад – консерви сардин, які в народі називали «москаликами». Але все ж таки найбільші сподівання були пов'язані з тим, що уряд Австрії домовиться із Німеччиною про відміну ввізного мита.

Для врегулювання двостороннього конфлікту, що виник між Австрією та Німеччиною через експорт риби, 21 листопада 1901 року відбулася нарада в центральному австрійському закладі з охорони інтересів рільництва і лісівництва у справі регулювання мита на рибу.

Олег ПРОЦІВ

(Закінчення у наступному номері)